

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a noua)

13 ianuarie 2022*

„Trimitere preliminară – Directiva 2011/7/UE – Combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale – Domeniu de aplicare – Noțiunea de «tranzacții comerciale» – Autoritate publică ce acționează în calitate de creditor al unei întreprinderi – Excludere – Cedarea de către o autoritate publică a uzufructului perpetuu asupra unui bun imobil unei întreprinderi în schimbul plății unei redevențe anuale”

În cauza C-327/20,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Sąd Okręgowy w Opolu (Tribunalul Regional din Opole, Polonia), prin decizia din 10 martie 2020, primită de Curte la 22 iulie 2020, în procedura

Skarb Państwa – Starosta Nyski

împotriva

New Media Development & Hotel Services sp. z o.o.,

CURTEA (Camera a noua),

compusă din doamna K. Jürimäe, președinta Camerei a treia, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a noua, și domnii S. Rodin și N. Piçarra (raportor), judecători,

avocat general: domnul J. Richard de la Tour,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de M. Brauhoff și G. Gattinara, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

* Limba de procedură: polona.

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 6 alineatul (3) litera (b) din Directiva 2000/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 iunie 2000 privind combaterea întârzierii efectuării plăților în cazul tranzacțiilor comerciale (JO 2000, L 200, p. 35), precum și a articolului 2 punctul 1 și a articolului 12 alineatul (4) din Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale (JO 2011, L 48, p. 1, rectificare în JO 2012, L 233, p. 3).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Skarb Państwa – Starosta Nyski (Trezoreria Statului – Districtul Nysa, Polonia) (denumită în continuare „Trezoreria Statului”), pe de o parte, și New Media Development & Hotel Services sp. z o.o. (denumită în continuare „New Media”), pe de altă parte, în legătură cu dobânda care trebuie aplicată pentru efectuarea cu întârziere a plății unei redevențe anuale datorate celei dintâi ca remunerație pentru uzufructul perpetuu asupra unui teren cedat celei de a doua.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2011/7

- 3 Considerentele (3), (8), (9), (14) și (23) ale Directivei 2011/7 au următorul cuprins:
 - „(3) În cadrul tranzacțiilor comerciale între operatori economici sau între operatori economici și autorități publice, numeroase plăți sunt efectuate mai târziu decât a fost stabilit în contract sau menționat în condițiile comerciale generale. Deși mărfurile sunt livrate sau serviciile sunt prestate, numeroase facturi corespunzătoare acestora sunt achitate mult după scadență. Astfel de întârzieri în efectuarea plăților afectează lichiditățile întreprinderilor și complică situația financiară a acestora. Acestea afectează, de asemenea, competitivitatea și rentabilitatea întreprinderilor, odată ce creditorul trebuie să obțină finanțări externe din cauza efectuării cu întârziere a plăților. Riscul apariției acestor efecte negative crește în mod considerabil în perioadele de încetinire a creșterii economice, când accesul la finanțare este mai dificil.
- [...]
- (8) Domeniul de aplicare al prezentei directive ar trebui să se limiteze la plățile efectuate ca remunerație pentru tranzacții comerciale. Prezenta directivă nu ar trebui să reglementeze tranzacțiile cu consumatorii, dobânda pentru alte plăți, de exemplu plăți efectuate în conformitate cu legislația privind cecurile și cambiile, plăți reprezentând compensații pentru daune, inclusiv plăți efectuate de societățile de asigur[ări]. [...]

(9) Prezenta directivă ar trebui să reglementeze toate tranzacțiile comerciale, indiferent dacă sunt realizate între întreprinderi private și publice sau între întreprinderi și autorități publice, având în vedere faptul că autoritățile publice efectuează un volum considerabil de plăți către întreprinderi. [...]

[...]

(14) Din motive de coerență a legislației Uniunii, în sensul prezentei directive ar trebui să se aplice definiția termenului de «autorități contractante» din Directiva 2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale [(JO 2004, L 134, p. 1)], precum și din Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii [(JO 2004, L 134, p. 114)].

[...]

(23) În general, autoritățile publice beneficiază de venituri mai sigure, mai previzibile și mai continue decât întreprinderile. În plus, multe autorități publice pot obține finanțare în condiții mai avantajoase decât întreprinderile. În același timp, în comparație cu întreprinderile, autoritățile publice depind mai puțin de edificarea unor relații comerciale stabile pentru a-și realiza obiectivele. Termenele de plată lungi și efectuarea cu întârziere a plăților de către autoritățile publice pentru bunuri și servicii generează costuri nejustificate pentru întreprinderi. Prin urmare, ar trebui să se prevadă norme specifice în ceea ce privește tranzacțiile comerciale pentru furnizarea de bunuri sau servicii de către întreprinderi către autoritățile publice, norme care să stabilească, în special, termene de plată care să nu depășească în mod normal 30 de zile calendaristice, în afara cazului în care contractul prevede în mod expres dispoziții contrare, care trebuie să fie justificate în mod obiectiv de natura sau caracteristicile specifice ale contractului, dar care să nu depășească, în orice caz, 60 de zile calendaristice.”

4 Articolul 1 din această directivă, intitulat „Obiectul și domeniul de aplicare”, prevede:

„(1) Prezenta directivă urmărește să combată întârzierea în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale, în vederea asigurării funcționării adecvate a pieței interne, promovând astfel competitivitatea întreprinderilor, în special cea a [întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri)].

(2) Prezenta directivă se aplică tuturor plăților efectuate ca remunerații pentru tranzacții comerciale.

[...]”

5 Articolul 2 din directiva menționată, intitulat „Definiții”, este redactat astfel:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

1. «tranzacții comerciale» înseamnă tranzacții între întreprinderi sau între întreprinderi și autorități publice care conduc la furnizarea de bunuri sau prestarea de servicii contra cost;

2. «autoritate publică» înseamnă orice autoritate contractantă, conform definiției prevăzute la articolul 2 alineatul (1) litera (a) din Directiva [2004/17] și la articolul 1 alineatul (9) din Directiva [2004/18], indiferent de obiectul sau valoarea contractului;

3. «întreprindere» înseamnă orice organizație, alta decât o autoritate publică, care desfășoară o activitate economică sau profesională independentă, chiar dacă respectiva activitate este desfășurată de o singură persoană;

[...]

6. «dobândă legală pentru întârzierea efectuării plăților» înseamnă dobândă simplă pentru întârzierea în efectuarea plăților într-un quantum care reprezintă valoarea ratei de referință, plus cel puțin opt puncte procentuale;

[...]”

6 Articolul 3 din Directiva 2011/7, referitor la tranzacțiile comerciale între întreprinderi, prevede la alineatul (1) că statele membre garantează că, în cadrul acestor tranzacții, creditorul este îndreptățit să perceapă dobândă pentru efectuarea cu întârziere a plăților, fără a fi necesară o notificare, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la acest alineat.

7 Articolul 4 din această directivă, intitulat „Tranzacții între întreprinderi și autoritățile publice”, prevede la alineatul (1):

„Statele membre se asigură că, în tranzacțiile comerciale în care debitorul este o autoritate publică, creditorul este îndreptățit, la expirarea termenului menționat la alineatele (3), (4) sau (6), să perceapă dobândă legală pentru efectuarea cu întârziere a plăților, fără a fi necesară o notificare, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

(a) creditorul și-a îndeplinit obligațiile contractuale și legale și

(b) creditorul nu a primit suma datorată la scadență, cu excepția cazului în care debitorul nu este responsabil de întârziere.

[...]”

8 Potrivit articolului 13 primul paragraf, directiva menționată a abrogat Directiva 2000/35 de la 16 martie 2013.

Directiva 2004/17

9 Articolul 2 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2004/17 definea noțiunea de „autorități contractante” ca fiind „statul, colectivitățile teritoriale, organismele de drept public, asociațiile formate din una sau mai multe asemenea colectivități sau unu sau mai multe asemenea organisme de drept public”.

- 10 Această definiție corespunde în esență celei care figurează la articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17 (JO 2014, L 94, p. 243), începând cu 18 aprilie 2016.

Directiva 2004/18

- 11 Articolul 1 alineatul (9) din Directiva 2004/18 definea noțiunea de „autorități contractante” în aceiași termeni ca și articolul 2 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2004/17.
- 12 Directiva 2004/18 a fost abrogată și înlocuită prin Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE (JO 2014, L 94, p. 65), începând cu 18 aprilie 2016. Articolul 2 alineatul (1) punctul 1 și articolul 10 litera (a) din Directiva 2014/24 corespund articolului 1 alineatul (9) și, respectiv, articolului 16 litera (a) din Directiva 2004/18.

Dreptul polonez

Legea din 8 martie 2013

- 13 Ustawa o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Legea privind combaterea întârzierilor excesive în tranzacțiile comerciale, text consolidat) din 8 martie 2013 (Dz. U. din 2019, poziția 118, denumită în continuare „Legea din 8 martie 2013”) a transpus Directiva 2011/7 în dreptul polonez și a intrat în vigoare la 28 aprilie 2013.

- 14 Articolul 2 din Legea din 8 martie 2013 prevede:

„Dispozițiile [acestei] legi se aplică tranzacțiilor comerciale la care sunt părți exclusive:

- 1) antreprenorii în sensul ustawa [...] – Prawo przedsiębiorców [(Legea privind dreptul antreprenorilor) din 6 martie 2018];

[...]

- 3) entitățile vizate la articolul 3 alineatul 1 din ustawa [...] – Prawo zamówień publicznych [(Legea privind achizițiile publice) din 29 ianuarie 2004] [...]

- 15 Articolul 4 punctele 1), 2) și 3) din Legea din 8 martie 2013 cuprinde următoarele definiții:

„În sensul prezentei legi, se înțelege prin:

- 1) tranzacție comercială: un contract având ca obiect o furnizare de bunuri sau o prestare de servicii în schimbul unei remunerații, în cazul în care părțile menționate la articolul 2 încheie acest contract în cadrul activității pe care o exercită;

[...]

- 2) autoritate publică: entitățile menționate la articolul 3 alineatul 1 punctele 1)-3a) din Legea din 29 ianuarie 2004 privind achizițiile publice;
- 3) dobânda legală pentru întârziere în tranzacțiile comerciale:
 - a) în cazul unor tranzacții comerciale în care debitorul este o entitate publică din sectorul medical: dobânda egală cu rata de referință a Băncii Naționale a Poloniei plus opt puncte procentuale;
 - b) în cazul unor tranzacții comerciale în care debitorul nu este o entitate publică din sectorul medical: dobânda egală cu rata de referință a Băncii Naționale a Poloniei plus zece puncte procentuale [...]"

16 Potrivit articolului 7 alineatul 1 din Legea din 8 martie 2013:

„Cu excepția tranzacțiilor în care debitorul este o autoritate publică, creditorii părți la tranzacții comerciale au dreptul, fără a fi necesară o somație de plată și atunci când părțile nu au convenit asupra unei rate a dobânzii mai ridicate, la dobânda legală pentru întârzierea în efectuarea plăților, pentru perioada cuprinsă între data la care este datorată plata și data la care aceasta este efectuată, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții cumulative:

- 1) creditorul și-a îndeplinit obligațiile;
- 2) el nu a primit plata în termenul specificat în contract.”

Legea privind administrarea bunurilor imobile

17 Articolul 71 din ustawa o gospodarce nieruchomościami (Legea privind administrarea bunurilor imobile) din 21 august 1997 (Dz. U. din 2018, poziția 2204) prevede la alineatele 1 și 4:

„1. Cedarea uzufructului perpetuu asupra unui teren este supusă unei prime redevențe și unor redevențe anuale.

[...]

4. Redevențele anuale se plătesc în avans, cel târziu la data de 31 martie a fiecărui an, pe toată perioada uzufructului perpetuu. [...]"

Codul civil

18 Potrivit articolului 232 alineatele 1 și 2 din Kodeks cywilny (Codul civil) din 23 aprilie 1964 (Dz. U. din 1964, nr. 16, poziția 93), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumit în continuare „Codul civil”):

„Terenurile care constituie proprietatea statului și sunt situate în limitele administrative ale orașelor, terenurile de stat situate în afara acestor limite, dar încorporate în planul de amenajare a teritoriului orașului și destinate realizării obiectivelor sale economice și terenurile care constituie proprietatea colectivităților teritoriale sau a asociațiilor acestora pot fi concesionate în uzufruct perpetuu unor persoane fizice și persoane juridice.

În cazurile prevăzute prin dispoziții speciale, uzufructul perpetuu poate privi de asemenea alte terenuri ale statului, ale colectivităților teritoriale sau ale asocierilor lor.”

- 19 Potrivit articolului 238 din acest cod, „[t]itularul dreptului de uzufruct perpetuu plătește o redevență anuală pe durata dreptului său”.
- 20 În temeiul articolului 481 alineatul 1 din codul menționat, în cazul în care debitorul întârzie executarea unei obligații pecuniare, creditorul poate pretinde dobânzile pentru perioada de întârziere chiar dacă nu a suferit pagube, iar întârzierea este cauzată de circumstanțe care nu sunt imputabile debitorului.

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 21 În cadrul unui contract încheiat la 15 mai 2014, New Media a dobândit uzufructul perpetuu asupra unui teren de la persoana căreia Trezoreria Statului îi cedase inițial acest uzufruct. În conformitate cu articolul 71 din Legea privind administrarea bunurilor imobile, New Media, în calitate de uzufructuar perpetuu, este obligată să plătească Trezoreriei Statului o redevență anuală.
- 22 Întrucât nu a primit cuantumul acestei redevențe la scadența din 31 martie 2018, Trezoreria Statului a sesizat Sąd Rejonowy w Nysie (Tribunalul Districtual din Nysa, Polonia) cu o cerere având ca obiect obligarea New Media la plata sumei datorate în principal de 3 365,55 zloți polonezi (PLN) (aproximativ 755 de euro), majorată cu dobânda legală pentru întârzierea în efectuarea plăților, în conformitate cu dispozițiile Legii din 8 martie 2013.
- 23 Prin hotărârea pronunțată la 24 mai 2019, această instanță a obligat New Media la plata sumei datorate în principal, majorată cu dobânda legală pentru întârzierea în efectuarea plăților, calculată de la 1 aprilie 2018, în temeiul articolului 481 din Codul civil, iar nu al dispozițiilor Legii din 8 martie 2013, pentru motivul că obligația de plată a redevenței anuale nu rezultă dintr-o „tranzacție comercială”, în sensul acestei legi, ci are ca temei juridic articolul 71 din Legea privind administrarea bunurilor imobile și articolul 238 din Codul civil. În plus, ea a constatat că Trezoreria Statului nu este parte la contractul din 15 mai 2014, prin care New Media a dobândit uzufructul perpetuu al terenului avut în vedere.
- 24 Trezoreria Statului a declarat apel împotriva acestei hotărâri la Sąd Okręgowy w Opolu (Tribunalul Regional din Opole, Polonia), care este instanța de trimitere. Ea contestă respingerea cererii sale de plată a dobânzii în temeiul Legii din 8 martie 2013, susținând că litigiul principal intră în domeniul de aplicare al acestei legi. Uzufructul perpetuu, deși este stabilit prin Legea privind administrarea bunurilor imobile, ar da naștere de drept unui raport contractual între Trezoreria Statului, proprietară a imobilului, și uzufructuar.
- 25 Potrivit instanței de trimitere, se pune astfel întrebarea dacă întârzierea în efectuarea plății redevenței pentru uzufructul perpetuu permite Trezoreriei Statului să perceapă dobândă în temeiul acestei întârzieri în conformitate cu Legea din 8 martie 2013, care pune în aplicare Directiva 2011/7 în dreptul polonez, sau potrivit normelor prevăzute de Codul civil.

- 26 Mai întâi, această instanță are îndoieli cu privire la problema dacă predarea unui teren în uzufruct perpetuu face parte din noțiunile de „furnizare de bunuri” sau de „prestare de servicii”, în sensul articolului 2 punctul 1 din Directiva 2011/7, și, prin urmare, dacă redevența anuală datorată ca remunerație pentru acest uzufruct este susceptibilă să facă parte din noțiunea de „tranzacție comercială”, în sensul acestei dispoziții.
- 27 Instanța de trimitere ridică apoi problema dacă această redevență anuală face parte dintr-o tranzacție între o „întreprindere” și o „autoritate publică” și, prin urmare, dintr-o „tranzacție comercială”, în sensul articolului 2 punctul 1 din Directiva 2011/7. În măsura în care New Media a dobândit uzufructul perpetuu nu de la Trezoreria Statului, ci de la terțul căruia aceasta îi cedase inițial respectivul uzufruct, instanța menționată ridică în special problema dacă numai această cesiune inițială, la care Trezoreria Statului a fost parte, intră în sfera noțiunii de „tranzacție comercială” sau dacă New Media trebuie să fie considerată că a succedat cocontractantului său, cu consecința că efectele cesiunii inițiale între acesta și Trezoreria Statului se extind astfel asupra sa.
- 28 În sfârșit, în ipoteza în care situația în discuție ar intra în sfera noțiunii de „tranzacție comercială”, în sensul articolului 2 punctul 1 din Directiva 2011/7, instanța de trimitere ridică problema dacă această tranzacție comercială face parte din domeniul de aplicare temporal al acestei directive, astfel cum a fost transpusă în dreptul polonez prin Legea din 8 martie 2013. Instanța menționată precizează că legiuitorul polonez a exclus din domeniul de aplicare al Legii din 8 martie 2013, așa cum îi permite Directiva 2011/7, contractele încheiate înainte de 16 martie 2013. Or, în litigiul principal, întrucât uzufructul perpetuu a fost cedat inițial la 5 decembrie 1990, numai transferul acestui uzufruct către New Media, la 15 mai 2014, intră în sfera Directivei 2011/7.
- 29 În aceste condiții, Sąd Okręgowy w Opolu (Tribunalul Regional din Opole) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Dispozițiile articolului 2 punctul 1 din [Directiva 2011/7] trebuie interpretate în sensul că se opun unei interpretări a articolului 2 și a articolului 4 punctul 1) din [Legea din 8 martie 2013] potrivit căreia noțiunea de bunuri nu cuprinde bunurile imobile, iar noțiunea de furnizare de bunuri nu cuprinde constituirea uzufructului perpetuu asupra unui bun imobil, în sensul articolului 232 și următoarele din [Codul civil], sau, eventual, o asemenea operațiune nu poate fi considerată prestare de servicii?
- 2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, dispozițiile articolului 2 punctul 1 din [Directiva 2011/7] trebuie interpretate în sensul că se opun unei interpretări a articolului 71 și următoarele din [Legea privind administrarea bunurilor imobile] și a articolului 238 din [Codul civil] potrivit căreia perceperea unor redevențe anuale pentru uzufructul perpetuu de către Trezoreria Statului de la entități care desfășoară activitate economică, dar care nu au fost entitățile inițiale în favoarea cărora Trezoreria Statului a constituit dreptul de uzufruct perpetuu, ci doar au dobândit acest drept de la alți uzufructuari perpetui, nu intră în sfera noțiunilor de tranzacții comerciale și de autoritate publică în sensul articolului 2 punctele 1 și 2 din această directivă și al articolului 2 și al articolului 4 punctul 1) din Legea din 8 martie 2013 [...] sau, eventual, o asemenea operațiune nu intră sub incidența directivei sau a legii menționate?

- 3) În cazul unui răspuns afirmativ la prima și la a doua întrebare, dispozițiile articolului 12 alineatul (4) din [Directiva 2011/7] și ale articolului 6 alineatul (3) litera (b) din [Directiva 2000/35] trebuie interpretate în sensul că se opun unei interpretări a articolului 15 din Legea din 8 martie 2013 [...] și a articolului 12 din ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych [Legea privind termenele de plată în tranzacțiile comerciale] din 12 iunie 2003 [(Dz. U. din 2003, nr. 139, poziția 1323)] care exclude posibilitatea aplicării dispozițiilor directivei menționate și ale legii de transpunere a acesteia în privința contractelor de transmitere a dreptului de uzufruct perpetuu către uzufructuarul perpetuu actual, care este obligat la plata redevenței anuale, încheiate după 28 aprilie 2013 și 1 ianuarie 2004, în cazul în care constituirea inițială a uzufructului perpetuu asupra terenului de către Trezoreria Statului în favoarea unei alte entități a avut loc înainte de 28 aprilie 2013 și 1 ianuarie 2004?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la a doua întrebare

- 30 Prin intermediul celei de a doua întrebări, care trebuie analizată în primul rând, din moment ce privește prima condiție impusă la articolul 2 punctul 1 din Directiva 2011/7 pentru ca o tranzacție să poată fi calificată drept „tranzacție comercială”, în sensul acestei dispoziții, instanța de trimitere solicită să se stabilească în esență dacă această noțiune trebuie interpretată în sensul că acoperă perceperea de către o autoritate publică a unei redevențe, datorată ca remunerație pentru uzufructul perpetuu asupra unui teren, de la o întreprindere căreia această autoritate publică îi este creditoare.
- 31 Trebuie amintit că, potrivit articolului 1 alineatul (2) din Directiva 2011/7, aceasta se aplică tuturor plăților efectuate ca remunerații pentru „tranzacții comerciale” și că această noțiune este definită la articolul 2 punctul 1 din Directiva 2011/7 ca fiind „tranzacții între întreprinderi sau între întreprinderi și autorități publice care conduc la furnizarea de bunuri sau prestarea de servicii contra cost”. Această din urmă dispoziție trebuie interpretată în lumina considerentelor (8) și (9) ale directivei menționate, din care reiese că vizează toate plățile efectuate ca remunerații pentru tranzacții comerciale, inclusiv cele între întreprinderi private, cu excluderea tranzacțiilor cu consumatorii și a altor tipuri de plăți [Hotărârea din 9 iulie 2020, RL (Directiva privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților), C-199/19, EU:C:2020:548, punctul 22 și jurisprudența citată].
- 32 Articolul 2 punctul 1 din Directiva 2011/7 prevede astfel două condiții pentru ca o tranzacție să intre sub incidența noțiunii de „tranzacție comercială”, în sensul dispoziției menționate, și în acest fel să intre în domeniul de aplicare al acestei directive, așa cum este definit la articolul 1 alineatul (2) din aceasta. Tranzacția menționată trebuie, pe de o parte, să fie efectuată fie între întreprinderi, fie între întreprinderi și autorități publice. Pe de altă parte, ea trebuie să conducă la furnizarea de bunuri sau la prestarea de servicii contra cost [Hotărârea din 9 iulie 2020, RL (Directiva privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților), C-199/19, EU:C:2020:548, punctul 24].
- 33 În ceea ce privește prima dintre aceste condiții, la care se referă prezenta întrebare preliminară, noțiunea de „autoritate publică” este definită la articolul 2 punctul 2 din Directiva 2011/7 ca desemnând „orice autoritate contractantă, conform definiției prevăzute la articolul 2 alineatul (1)

- litera (a) din [Directiva 2004/17] și la articolul 1 alineatul (9) din [Directiva 2004/18], indiferent de obiectul sau valoarea contractului”. Așa cum rezultă din considerentul (14) al Directivei 2011/7, această definiție a fost adoptată din motive de coerență a legislației Uniunii.
- 34 În conformitate cu aceste dispoziții ale Directivelor 2004/17 și 2004/18, noțiunea de autoritate contractantă desemnează „statul, colectivitățile teritoriale, organismele de drept public [și] asoci[erile] formate din una sau mai multe asemenea colectivități sau unu sau mai multe asemenea organisme de drept public”.
- 35 Noțiunea de stat cuprinde toate organele care exercită puterile legislativă, executivă și judiciară și trebuie, la fel ca noțiunea de autoritate contractantă, să facă obiectul unei interpretări funcționale și largi (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 septembrie 1998, Comisia/Belgia, C-323/96, EU:C:1998:411, punctele 27 și 28, precum și Hotărârea din 5 octombrie 2017, LitSpecMet, C-567/15, EU:C:2017:736, punctul 31 și jurisprudența citată).
- 36 Noțiunea de „întreprindere”, menționată la articolul 2 punctul 1 din Directiva 2011/7, este, la rândul său, definită la articolul 2 punctul 3 din această directivă ca desemnând „orice organizație, alta decât o autoritate publică, care desfășoară o activitate economică sau profesională independentă, chiar dacă respectiva activitate este desfășurată de o singură persoană”. În conformitate cu această definiție, o entitate care se încadrează în noțiunea de „autoritate publică”, în sensul articolului 2 punctul 2 din această directivă, nu poate, tocmai din această cauză, să fie calificată drept „întreprindere”, în sensul articolului 2 punctul 3 din directiva menționată.
- 37 Modul de redactare a articolului 2 punctul 1 din Directiva 2011/7 nu permite totuși, doar el, să se determine dacă o tranzacție în care o autoritate publică este creditorul unei întreprinderi intră în sfera noțiunii de „tranzacție comercială”, în sensul acestei dispoziții, și, prin urmare, în domeniul de aplicare al acestei directive. În aceste condiții, potrivit unei jurisprudențe constante, este necesară o raportare la contextul în care se înscrie această dispoziție, precum și la obiectivele urmărite de reglementarea din care ea face parte [a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 noiembrie 2020, Techbau, C-299/19, EU:C:2020:937, punctul 38, și Hotărârea din 9 iulie 2020, RL (Directiva privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților), C-199/19, EU:C:2020:548, punctul 27].
- 38 În ceea ce privește contextul articolului 2 punctul 1 din Directiva 2011/7, articolul 4 din această directivă prevede la alineatul (1) că „[s]tatele membre se asigură că, în tranzacțiile comerciale în care debitorul este o autoritate publică, creditorul este îndreptățit, la expirarea termenului menționat la alineatele (3), (4) sau (6), să perceapă dobândă legală pentru efectuarea cu întârziere a plăților, fără a fi necesară o notificare, dacă sunt îndeplinite [...] condiții[le prevăzute la literele (a) și (b)]”. Rezultă că acest articol 4 nu se aplică decât situației în care autoritatea publică este debitorul unei întreprinderi.
- 39 Pe de altă parte, este important să se sublinieze că articolul 3 din Directiva 2011/7 nu vizează decât tranzacții între întreprinderi. Or, așa cum reiese din cuprinsul punctului 36 din prezenta hotărâre, noțiunea de întreprindere reținută de această directivă exclude în mod expres ca o autoritate publică, în sensul articolului 2 punctul 2 din aceasta, să intre în sfera sa în calitate de creditor al unei întreprinderi.

- 40 Rezultă astfel dintr-o interpretare coroborată a dispozițiilor articolului 2 punctele 2 și 3, ale articolului 3 alineatul (1) și ale articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2011/7 că, atunci când, ca în speță, o autoritate publică este creditor al unei întreprinderi, această situație nu intră în sfera noțiunii de „tranzacție comercială”, în sensul articolului 2 punctul 1 din această directivă.
- 41 În ceea ce privește scopurile urmărite de Directiva 2011/7, trebuie să se arate că, în calitate de măsură de apropiere a legislațiilor statelor membre, această directivă are obiectivul, potrivit articolului 1 alineatul (1), „[de a combate] întârzierea în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale, în vederea asigurării funcționării adecvate a pieței interne, promovând astfel competitivitatea întreprinderilor, în special cea a IMM-urilor”. În această privință, considerentul (3) al directivei menționate arată că întârzierile în efectuarea plăților afectează lichiditățile întreprinderilor, precum și competitivitatea și rentabilitatea lor.
- 42 În schimb, așa cum reiese din considerentul (23) al Directivei 2011/7, în general, autoritățile publice beneficiază de venituri mai sigure, mai previzibile și mai continue decât întreprinderile și pot obține finanțare în condiții mai avantajoase decât acestea. În plus, ele depind mai puțin de edificarea unor relații comerciale stabile pentru a-și realiza obiectivele decât întreprinderile. În ceea ce le privește, acestea sunt susceptibile de a fi expuse unor costuri nejustificate în cazul unor termene de plată lungi ale autorităților publice pentru bunuri sau servicii.
- 43 Ținând seama de aceste diferențe dintre autoritățile publice și întreprinderi, în special IMM-uri, și de faptul că, așa cum arată considerentul (9) al Directivei 2011/7, cele dintâi efectuează un volum considerabil de plăți către cele din urmă, legiuitorul Uniunii a considerat adecvat să prevadă, la articolul 4 din Directiva 2011/7, dispoziții aplicabile exclusiv întreprinderilor creditoare ale autorităților publice pentru sume de bani, cărora le-au furnizat bunuri sau servicii, fără a viza aceste autorități publice în calitate de creditoare ale întreprinderilor.
- 44 Rezultă astfel din articolul 2 punctul 1 din Directiva 2011/7, interpretat în lumina contextului în care se inserează și a obiectivelor urmărite de această directivă, că, atunci când o autoritate publică, în sensul punctului 2 al acestui articol, este creditoare a unei întreprinderi pentru o sumă de bani, raporturile dintre aceste două entități nu intră în sfera noțiunii de „tranzacție comercială”, în sensul acestei dispoziții, și, prin urmare, sunt excluse din domeniul de aplicare al directivei menționate.
- 45 În speță, reiese din decizia de trimitere că litigiul principal are ca origine întârzierea în efectuarea plății către Trezoreria Statului a unei redevențe anuale datorate, ca remunerație pentru uzufructul perpetuu al unui teren, de New Media, care este o „întreprindere”, în sensul articolului 2 punctul 3 din Directiva 2011/7, la fel ca și persoana care i-a cedat acest uzufruct.
- 46 Cu toate acestea, în măsura în care Trezoreria Statului, care face parte din noțiunea de „autoritate publică”, în sensul articolului 2 punctul (2) din Directiva 2011/7, este creditoare a sumelor de bani datorate de întreprinderea New Media ca remunerație pentru uzufructul menționat, prima condiție pentru ca o tranzacție să poată fi calificată drept „tranzacție comercială”, în sensul articolului 2 punctul 1 din Directiva 2011/7, astfel cum a fost interpretat la punctul 44 din prezenta hotărâre, nu este îndeplinită. În aceste condiții, Trezoreria Statului nu are dreptul la dobânda legală pentru efectuarea cu întârziere a plăților, prevăzută la articolul 4 alineatul (1) din această directivă.

- 47 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că noțiunea de „tranzacție comercială”, în sensul articolului 2 punctul 1 din Directiva 2011/7, trebuie interpretată în sensul că nu acoperă perceperea de către o autoritate publică a unei redevențe, datorată ca remunerație pentru uzufructul perpetuu asupra unui teren, de la o întreprindere căreia această autoritate publică îi este creditoare.

Cu privire la prima și la a treia întrebare

- 48 Ținând seama de răspunsul dat la a doua întrebare, nu este necesar să se răspundă la prima și la a treia întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 49 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a noua) declară:

Noțiunea de „tranzacție comercială”, în sensul articolului 2 punctul 1 din Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale, trebuie interpretată în sensul că nu acoperă perceperea de către o autoritate publică a unei redevențe, datorată ca remunerație pentru uzufructul perpetuu asupra unui teren, de la o întreprindere căreia această autoritate publică îi este creditoare.

Semnături